

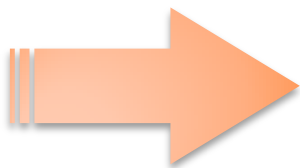
EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

MULTIMEDIALNY KATALOG ZAWODÓW

ZAWÓD: PSZCZELARZ

Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
Działanie 3.4 Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie
Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnianie uczenia się przez całe życie

ZADANIA ZAWODOWE

ŚRODOWISKO PRACY

MASZYNY I NARZĘDZIA

Sprawdź
swoją wiedzę

Wywiad
posłuchaj,
przeczytaj, zobacz

PSZCZELARZ

PREDYSPOZYCJE

WARUNKI FIZYCZNE

LITERATURA

CZY WIESZ, ŻE ...?

KARIERA ZAWODOWA

CZYM ZAJMUJE SIĘ PSZCZELARZ?

ZADANIA ZAWODOWE:

- Obsługuje maszyny oraz urządzenia wykorzystywane podczas produkcji pszczelarskiej.
- Nadzoruje produkcję roślinną oraz zwierzęcą.
- Prowadzi pasiekę metodami tradycyjnymi i ekologicznymi zgodnymi z obowiązującymi normami.
- Wytwarza i przygotowuje do sprzedaży produkty pszczelarskie z pozyskiwanego miodu, pyłku, wosku, mlecza, propolisu i innych produktów pszczelarskich.
- Odpowiada za właściwe przechowywanie produktów pszczelich.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY PSZCZELARZA?

Miejsce wykonywania pracy

Praca wykonywana jest głównie na świeżym powietrzu przy prowadzeniu pasieki. Jednak niektóre czynności zawodowe związane z naprawą, konserwacją maszyn i urządzeń oraz produkcją produktów pszczelich, wykonywane są w pomieszczeniach zamkniętych takich jak magazyny.

Charakter pracy

Pszczelarz najczęściej pracuje samodzielnie – prowadząc własną pasiekę. Praca ma charakter fizyczny.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY PSZCZELARZA?

Możliwości zatrudnienia

- prowadzenie własnej pasieki;
- firmy zajmujące się produkcją oraz sprzedażą produktów pszczelarskich;

Stanowiska pracy

- pszczelarz

Czas pracy

Osoba wykonująca pracę pszczelarza pracuje przeważnie 6-8 godzin dziennie. Ze względu na zmianowy charakter pracy, czas pracy pszczelarza uzależniony jest również od pór roku oraz warunków pogodowych, dlatego zdarza się że zadania zawodowe będą wykonywane również w weekendy i dni świąteczne.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY PSZCZELARZA?

Zarobki

Średnie zarobki pszczelarza kształtują się na miesięcznym poziomie 2200 złotych brutto, jednak jak w przypadku innych zawodów, zarobki uzależnione są od miejsca zatrudnienia, doświadczenia zawodowego oraz ilości zleceń (www.wynagrodzenia.pl Raport Sedlak&Sedlak).

Czynniki zagrażające zdrowiu

- ryzyko ukąszenia,
- praca wykonywana w zmiennych warunkach atmosferycznych,
- kontakt z preparatami chemicznymi - ryzyko wystąpienia podrażnienia skóry, oczu oraz ostrego lub przewlekłego zatrucia,
- praca przy użyciu maszyn ruchomych - ryzyko doznania urazu, uszkodzenia ciała,
- praca przez dłuższy czas w pozycji stojącej oraz nadmierny wysiłek fizyczny.

JAKICH MASZYN I NARZĘDZI UŻYWA TECHNIK PSZCZELARZ?

PODKURZACZ

DEKRYSTALIZATOR

DŁUTO PASIECZNE

MIODARKA

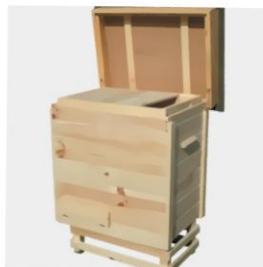
BAŃKI NA MIÓD

URZĄDZENIE DO
KREMOWANIA MIODU

STRÓJ OCHRONNY

UL

ROJNICA

PODKURZACZ

jest to przyrząd służący do odymiania pszczoł. Dzięki użyciu podkurzacza jest możliwe wykonanie pracy w ulu bez narażania się na agresję oraz złość ze strony pszczoł.

DEKRYSTALIZATOR

narzędzie przeznaczone do dekrystalizacji, pozwalające w szybki i bezpieczny sposób rozpuścić miód.

DŁUTO PASIECZNE

narzędzie służące do rozdzielania połączonych kitem pszczelich elementów znajdujących się w ulu. Jest również wykorzystywane podczas zeszkrobывania kitu i wosku.

MIODARKA

urządzenie wykorzystywane do odwirowania miodu z wyjętych z uli plastrów.

BAŃKI NA MIÓD

naczynie przeznaczone do przechowywania wyprodukowanego miodu.

URZĄDZENIE DO KREMOWANIA MIODU

urządzenie wykorzystywane w procesie kremowania miodu.

STRÓJ OCHRONNY

specjalistyczny strój ochronny chroniący m.in. przed ukąszeniami pszczoł niezbędny podczas pracy w pasiece. Strój składa się z maski ochronnej, kombinezonu oraz kapelusza i rękawic.

UL

jest to miejsce wykorzystywane do hodowli pszczół, przeważnie wykonywane z drewniana.

ROJNICA

podstawowe narzędzie niezbędne przy prowadzeniu pasieki, wykorzystywane m.in. do transportowania odkładów oraz pakietów.

JAKIE PREDYSPOZYCJE POWINIEN POSIADAĆ PSZCZELARZ?

Praca w pasiece jest bardzo czasochłonna, wymagająca dużej wiedzy, cierpliwości oraz doświadczenia. W związku z czym osoba planująca wykonywać ten zawód, powinna interesować się zagadnieniami związanymi z chemią, biologią oraz fizyką, co znacznie ułatwi zrozumienie życia oraz zwyczajów pszczół.

W pracy pszczelarza przydatne są też umiejętności stolarskie, które są bardzo pomocne podczas samodzielnej konserwacji i naprawy uli.

Cechami niezbędnymi w tym zawodzie są:

- wytrwałość,
- umiejętność pracy pod presją czasu,
- samokontrola,
- zamiłowanie do ładu i porządku,
- spostrzegawczość,
- zdolności organizatorskie,
- cierpliwość,
- skrupulatność,
- terminowość,
- precyzyjność,
- samodzielność.

JAKIE WARUNKI FIZYCZNE SĄ NIEZBĘDNE W TYM ZAWODZIE?

W zawodzie pszczelarza ważna jest:

- zręczność rąk i palców – praca pszczelarza wiąże się z wykonywaniem zadań wymagających dużej precyzji,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa – dobry wzrok,
- dobre powonienie – które pozwala na dokonanie oceny wartości produktów,
- dobra ogólna wydolność fizyczna – z uwagi na pracę w ciągłym ruchu.

JAKIE WARUNKI FIZYCZNE SĄ NIEZBĘDNE W TYM ZAWODZIE?

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu pszczelarz są:

- zaburzenia niewielkiego stopnia sprawności kończyn górnych i dolnych;
- wady oraz dysfunkcje narządu wzroku, które nie mogą być skorygowane szklami lub soczewkami;
- zaburzenia dotyczące rozróżniania barw - daltonizm;
- zaburzenia widzenia stereoskopowego;
- zaburzenia prawidłowego pola widzenia;
- zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, zmysłu równowagi oraz zmysłu dotyku, węchu oraz smaku;
- występowanie alergii na jad pszczeleli;
- nosicielstwo chorób zakaźnych;
- zaburzenia układu oddechowego (astma, uczulenie na pyłki kwiatowe) - uniemożliwiające pracę w okresie pylenia roślin.

INFORMACJE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

- Istnieje możliwość wykonywania zawodu przez osoby z niepełnosprawnością o ile pozwalają jej na to warunki zdrowotne. Ostateczną decyzję o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie podejmuje zawsze lekarz medycyny pracy.
- Należy jednak pamiętać, iż każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do jej potrzeb oraz możliwości zdrowotnych należy rozpatrywać indywidualnie.

JAK ZOSTAĆ PSZCZELARZEM ?

GIMNAZJUM

Zasadnicza Szkoła Zawodowa - 3 lata
Egzamin potwierdzający kwalifikację R.4

Pszczelarz

Istnieje możliwość uzyskania kwalifikacji na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym

JAKIE SĄ MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W TYM ZAWODZIE?

Kolejnym krokiem po ukończeniu nauki w ZSZ może być podjęcie i zdobycie wykształcenia technicznego na następujących kierunkach: technik ogrodnictwa, sadownik, ogrodnik, rolnik, technik pszczelarz.

Po pozytywnym zadaniu egzaminu maturalnego istnieje możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych. Przykładowe kierunki:

Rolnictwo, Ogrodnictwo, Technika rolnicza i leśna.

CZY WIESZ, ŻE...?

CIEKAWOSTKI

- Matka pszczoł - KRÓLOWA - żyje średnio 5 lat. Poza okresem zimowym składa dziennie od 300 do 3000 jajeczek, co daje w skali całego roku niewyobrażalny wynik ok. 130.000,
- W czerwcu temperatura w ulu wynosi średnio 34 °C, i jest stała bez względu na warunki panujące na zewnątrz.
- 10.000 zebranych razem pszczoł waży tylko 1kg co objętościowo stanowi 1 litr.
- W Tarnopolu (Ukraina) na bulwarze Tarasa Szewczenki odsłonięto 2,5-metrowy pomnik pracowitej pszczoły, wykonany w brązie.
- W Polsce w 1987 z inicjatywy Świętokrzyskiego Związku Pszczelarzy w Kielcach powstał również pomnik pracowitej pszczoły.

CO CZYTAĆ?

LITERATURA FACHOWA

Czasopismo:

- „Pasieka - ... dla pszczelarzy z pasją” ?

<http://pasieka24.pl/prenumerata-pasieki.html>

- miesięcznik - „PSZCZELARSTWO”

<http://www.miesiecznik-pszczelarstwo.pl>

- miesięcznik - „PSZCZELARZ POLSKI”

Książki:

- „Gospodarka Pasieczna”, Wanda Ostrowska,
- „Pszczoły Moje Hobby”, Diemer Irmgard,
- „Hodowla Pszczół”, Jerzy Wilde, Jarosław Prabucki.

BIBLIOGRAFIA

- Klasyfikacja zawodów i specjalności – opis zawodu; technik pszczelarz.
- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie, Opracowano na podstawie dokumentu z dnia 7 lutego 2012 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z późn. zmianami.
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie CKE, <http://www.cke.edu.pl/index.php/informatory-left/egzaminy-zawodowy>
- Materiały projektu „Poznaj swoje zainteresowania i świat szkolnictwa zawodowego”, www.gimnazjum2.lublin.pl/efs/prezentacja
- Strony internetowe szkół prowadzących kształcenie w zawodzie.

- „Podręcznik oceny zawodów z punktu widzenia różnych rodzajów niepełnosprawności. Zeszyty informacyjno-metodyczne doradcy zawodowego” http://wupszczecin.home.pl/poradnik_gci/5_zeszyty_informacyjno_metodyczne
- www.pasieka24.pl.
- Informacje zawarte w materiałach projektu pn.: „Ramowe wytyczne w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń oraz przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach”.
- Ciekawostki na temat różnych gatunków pszczół - rozmiary pszczół / PortalPszczelarski.pl - artykuły, forum i ogłoszenia pszczelarskie.

WYWIAD Z PSZCZELARZEM

1. Dlaczego wybrał Pan zawód pszczelarza?

Pszczelarstwo to moje hobby. Skończyłem studia o kierunku matematyka. Pszczelarstwo jednak zawsze traktowałem jako pasję, ale z bardzo dużym zaangażowaniem. Przeczytałem wszystkie dostępne na ten temat w języku niemieckim, rosyjskim i polskim. W 1964 roku wprowadzono po raz pierwszy kurs mistrza pszczelarskiego i inne kursy mistrzowskie. Wcześniej tego zawodu nie było. Pomyślałem, że czemu nie. Wreszcie mogłbym mieć zawód zgodny z pasją. Oprócz tego mój dziadek i pradziadek mieli ule. Ale to były pasieki prowadzone ekstensywnie, tak bez większej wiedzy. Bazowali na doświadczeniu, nie mieli w tym kierunku żadnej szkoły. Dopiero ja postawiłem na naukę i na doskonaleniu się w tym kierunku.

2. Czy wykonywany przez Pana zawód jest również zawodem wyuczonym?

Ukończyłem pierwszy kurs mistrzowski w tym kierunku w szkole w Pszczelej Woli. Mam dyplom mistrza pszczelarskiego. Bardzo sobie chwalę tamtejszą kadrę nauczycielską, która chciała i potrafiła nauczać.

3. Ile lat pracuje Pan w tym zawodzie?

Pszczelarstwo zawsze było moją pasją, więc amatorsko pracę w tym zakresie zacząłem dość wcześnie. Zawodowo natomiast zajmuje się tym od ponad pięćdziesięciu lat.

4. Jakie wymagania stawiane są osobom wykonującym ten zawód?

Tutaj liczy się zawziętość i pasja. Jest wiele osób, którzy kończą szkołę pszczelarską w Pszczelej Woli, ale w życiu zajmują się zupełnie czymś innym. Potrzebny jest też dobry wzrok oraz koordynacja ruchowa. Pszczelarzem nie zostanie też alergik, osoba z chorobami skóry czy osoba bez powonienia i problemami z percepcją smaku. Na pewno konieczny jest też sprawny kręgosłup i ręce.

5. Jakie cechy charakteru są przydatne w Pana zawodzie?

Powinna być przede wszystkim zrównowazona, cierpliwa i zdyscyplinowana. Bardzo ważna jest tu skrupulatność i systematyczność. Uważam też że pszczelarz powinien mieć taki twardy charakter, żeby się nie zrażać gdy pszczoła raz czy dwa razy użądli. To musi być też osoba odważna, by nie wykonywała jakiś agresywnych nerwowych ruchów, które wzmagają agresję pszczół. To powinna być osoba, mająca szacunek do swojej pracy.

6. Proszę opisać stanowiska pracy, które dotychczas Pan zajmował wykonując zawód.

Zawsze pracowałem na stanowisku pszczelarza, prowadząc własną pasiekę. Jeżeli ktoś chce założyć swoją własną pasiekę to wymaga to pewnych nakładów pieniędzy. By założyć pasiekę trzeba umieć rozróżniać rasy pszczół i umieć ocenić ich wartość użytkową i hodowlaną. Wtedy można założyć

WYWIAD Z PSZCZELARZEM

i prowadzić pasiekę. Ja korzystam z tzw. monokultur, z tego co już jest obsiane. Przed sezonem uzgadniam jedynie gdzie będę rozstawiać ule. Przed sezonem trzeba odpowiednio przygotować ramki, węzę, rezerwuary do produkcji miodu jaki i wychowu czerwiu, żeby jak przyjdzie sezon było to już gotowe. Rozróżnia się pasieki stacjonarne i pasieki wędrowne. Stałe to te, które stoją w miejscu, a pasieki wędrowne są zorientowane, żeby uzyskiwać pożytki jakie są w danej okolicy lub w kraju. Bardzo ważne jest rozpoznanie pożytków. Dobry pszczelarz zawsze powinien, zanim wypuści pszczoły, rozemnać gdzie je puszcza. One powinny mieć co obrabiać. Przeważnie jest to do monokultury albo na spadź. Ta wiedza od razu nie przychodzi. Ktoś nam ją już przekazał albo trzeba dochodzić samemu. Ja jak zaczynałem nie wiedziałem, że można wędrować nawet na dalekie pożytki. O tym dowiedziałem się w Norwegii, tam pszczelarze wędrują czasem nawet 850 km na wrzosy. Odbywałem tam w trakcie pracy taki wyjazd czteromiesięczny, jako hodowca matek pszczelich. I tam zapoznałem się z ówczesną technologią zachodu, którą potem przenieśliśmy do mojej pasieki. Dużo z narzędzi musiałem stworzyć też sam np. w ulu zamontowałem wagę, która SMS-em powiadamia mnie trzy razy dziennie, ile przybyło miodu. Jeżeli jest go wystarczająco dużo mogę rozpocząć zbiory. Konieczne jest wtedy podmienianie korpusów w ulach i zabranie tych z miodem do pracowni. Podstawowe narzędzia poboru miodu w pracy pszczelarza to dłuto, szcoteczka, podkurzacz do mniejszych prac. Natomiast do prac bardziej specjalistycznych to musi być odpowiednie oprzyrządowanie np. dmuchawy, miodarka oraz linia do pozyskiwania miodów. W celu powiększania pasieki mam i używam inkubatora to jest tzw. inkubator pasieczny.

7. W jakich kursach doksztalcających uczestniczył Pan, aby podnieść/uzupełnić swoje kwalifikacje?

Ukończyłem bardzo dużo szkoleń. Były to np. „Specjalistyczne metody wychowu matek pszczelich”, „Wykorzystanie rodzin produkcyjnych podczas wychowu matek pszczelich”, „Rola i znaczenie wymiany matek pszczelich”. Właściwie jeżdżę na szkolenia w całej Polsce. Niby za każdym razem wydaje się, że człowiek wie na ten temat już wszystko. Okazuje się jednak, że pszczelarstwo to tak obszerna dziedzina, że zawsze dowiaduję się czegoś nowego. Biorę udział w szkoleniach takich elitarnych stowarzyszeń jak „Polanka”. Są tam sprowadzani wykładowcy z całej polski, którzy mają naprawdę dużą wiedzę. Sam zresztą też często wykładam. Na takich szkoleniach spotykam się z ludźmi z całej Polski. To bardzo dużo znaczy. Jest to i nawiązanie kontaktu handlowych jak i po prostu przyjacielskich.

8. Czy jest Pan zrzeszony w jakimś związku, stowarzyszeniu, towarzystwie związanym z wykonywanym zawodem? Jeśli tak, to w jakich?

Tak, jestem zrzeszony u Lubelskim Związku Pszczelarzy, w ramach Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy, który podlega na zasadzie federacyjnej o Polskiego Związku Pszczelarskiego. Oprócz tego, należę do Stowarzyszenia Pszczelarzy Zawodowych, które jest organizacją ogólnopolską, popularyzującą miód i inne produkty pszczele. Należę także do Stowarzyszenia Pszczelarzy Polskich "Polanka". Jego celem jest udzielanie wszechstronnej pomocy pszczelarzom w pracach organizacyjnych i fachowych z dziedziny pszczelarstwa.

9. Proszę wymienić najważniejsze zalety Pana zawodu.

Dla mnie przyjemnością jest samo obcowanie z pszczołami. Nie wyobrażam sobie wiosny, lata bez nich. To pszczoły nauczyły mnie patrzeć horyzontalnie. Muszę przewidywać jaka będzie wiosna, jakie będzie lato i przygotować się odpowiednio do tego. To bardzo przydatne. Dzięki temu, że pracuję u siebie

WYWIAD Z PSZCZELARZEM

jestem sam sobie panem swojego czasu. Jeżeli jest to konieczne wstaje rano, a jeżeli nie to mogą wstać później, tak jak organizm mi dyktuje. Ważne jest, aby pracować z przyjemności, a nie takiego obowiązku ze świadomością, że nas męczy. Tą pracą się bardzo relaksuję. Pewnie dlatego mówi się, że pszczelarze długo żyją, ponieważ opary z ula wpływają bardzo korzystnie na zdrowie człowieka.

10. Jakie wady zawodu może Pan wskazać?

Czasem pracy jest bardzo dużo, a wszystko trzeba zrobić na czas. Czasem trzeba zarwać noc, gdy trzeba jechać z ulami na pożytki, nieraz i 100 km. Założenie pasieki wymaga dużych nakładów finansowych związanych z nabyciem pszczoł i zakupem niezbędnego sprzętu. Czasem ten wydatek może się okazać kompletnie nieopłacalny, gdy pszczoły zginą.

11. Gdyby Pan mógł, co by Pan zmienił w swoim zawodzie?

Myszę, że duże problemy są z dogadaniem się między rolnikami, a pszczelarzami. Rolnicy stosują pestycydy, które są szkodliwe dla pszczoł. Może to czasem spowodować wyginięcie całej pasieki. Za granicą rolnicy zdają sobie sprawę z wagi pszczelarzy i zapyłania roślin przez ich pszczoły. Dlatego zaczęto tam im nawet dopłacać, aby tylko przyjechali na ich teren w trakcie rozkwitu. Polscy rolnicy nie rozumieją, że bez naszych pszczoł nie będą mieli czego zbierać. Można to traktować jako frazes, ale coś w tym jest, ponieważ roślin, które wymagają zapylenia jest 80%. Są to w większości rośliny potrzebne przy produkcji naszej żywności. Przecież pszczoły stanowią podstawową bazę w zapyleniu roślin, które są nieodzowne w życiu człowieka. Z obawą patrzę też w przyszłość, gdyż pszczelarstwo to domena ludzi w podeszłym wieku. Pszczelarzy stosunkowo młodych jest w kraju mało i niedługo ten zawód wyginie. Dlatego potrzebujemy młodych adeptów tej sztuki.

12. Proszę opisać, w jaki sposób praca w tym zawodzie może wpływać na życie osobiste/rodzinne?

Moim zdaniem nie ma ona większego wpływu na życie rodzinne. Ja moje pasieki prowadzę z żoną. Pszczelarstwem zajmuje się także mój syn oraz synowa. Dlatego u nas praca zawodowa właściwie przeplata się z życiem rodzinnym, gdyż większość pasiek mam obok domu.

13. Jak opisałby Pan wpływ tego zawodu na zdrowie osoby wykonującej go?

Pszczelarz pracuje głównie na świeżym powietrzu. Również gdy pogoda jest zła. Może być więc narażony na przeziębienia. Często nosi też strój ochronny, co jest uciążliwe w czasie upałów i może doprowadzić do przegrzania czy nawet udaru. Ule są ciężkie, dlatego często nadwyręża się tu kręgosłup i ręce. I oczywiście jest się narażonym na użądlenia pszczoł, choć tą ewentualność można zminimalizować.

14. Co poradziłby Pan młodzieży decydującej się na wybór tego zawodu?

Jak już mówiłem potrzebujemy pszczelarzy. To nie tylko ciekawy zawód, ale także możliwość spełniania wielkiej pasji. Dlatego trzeba najpierw sprawdzić czy ma się tę pasję bycia pszczelarzem. Na początku trzeba pracować, żeby stworzyć tę bazę jeśli się jej nie ma, chyba że możecie ją po kims odziedziczyć. Następnie szkolić się, bo wiedza jest podstawą i nabywać praktyki w kraju i za granicą. Tutaj bardzo dużo zależy od zaangażowania się młodego człowieka.

Dziękuję za wywiad.

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ - QUIZY

Zapoznałeś się z charakterystyką zawodu. Teraz sprawdź swoją wiedzę i predyspozycje do zawodu rozwiązując quizy interaktywne.

